
Valtiovarainministeriölle
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöantien verotusta koskevaksi sääntelyksi, VM004:00/2020

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi TVL 66a §, jossa säädettäisiin listaamattomien osakeyhtiöiden henkilöstöanteja koskevasta verotuksesta. Seuraavassa esitetään eräitä näkökohtia liittyen eräisiin rajauksiin, joihin hallituksen esitysluonnoksessa on päädytty. Kokonaisuutena arvioiden hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettua sääntelyn laajaa soveltamisalaa, joka kattaa tietyin poikkeuksin kaikki noteeraamattomat osakeyhtiöt, voidaan pitää perusteltuna verrattuna vaihtoehtoon, jossa soveltamisala kohdennettaisiin vain ns. kasvuyrityksiin. Kasvuyritys-käsitteen määrittelyyn liittyvät ongelmat ovat yleisesti tiedossa ja tällaisen käsitteen soveltaminen verolainsäädännössä johtaisi väistämättä sääntelyn merkittävään tulkinnanvaraisuuteen.

Nyt valittu lainsäädäntötapa lisää noteeraamattomien ja julkisesti noteerattujen yhtiöiden välisiä eroja yritysverotuksessa, mitä ei välttämättä voida pitää tarkoituksenmukaisena kehityssuuntana. Tässä yhteydessä erottelulle on kuitenkin olemassa peruste, joka liittyy noteeraamattoman ja julkisesti noteeratun osakeyhtiön osakkeen arvostamisen perusteiden erilaisuuteen, ts. käyvän arvon määrittämiseen. Vastaavaa ajattelua – tosin julkisesti noteerattujen yhtiöiden eduksi – voidaan havaita EVL 18.3 §:ssä, jossa työsuhteen perusteella luovutettujen osakeyhtiön omien osakkeiden hankintameno on poikkeuksellisesti vähennyskelpoista menoa mutta vain, jos osakkeet on hankittu säännellyltä markkinalta. Valittu lainsäädäntötapa, jossa työntekijän saama veroetu muodostuu suurimmaksi niissä tilanteissa, joissa osakkeen matemaattinen arvo poikkeaa merkittävästi osakkeen käyvästä arvosta, kohdistanee veroedun erityisesti tilanteisiin, joissa kyse on ns. kasvuyrityksistä tai ainakin yrityksistä, joiden arvonmuodostus perustuu keskeisesti muuhun kuin taseessa näkyvään varallisuuteen. Toisaalta valittuun lainsäädäntötapaan on sisäänrakennettu se, että saatava veroetu voi vaihdella verovelvolliskohtaisesti huomattavastikin sen mukaan, miten suureksi osakkeen matemaattisen ja käyvän arvon suhde muodostuu osakkeiden merkintähetkellä.

Seuraavassa käsitellään lyhyesti eräitä hallituksen esitysluonnoksessa esitettyjä soveltamisalan rajoituksia, joita saattaisi olla syytä täsmentää.

Rajaus ETA-valtiossa asuviin yhtiöihin

Esitysluonnoksessa ei ole perusteltu sitä, miksi ehdotetun TVL 66 a §:n soveltamisala on rajattu koskemaan vain ETA-valtioissa asuvia yhtiöitä. Ruotsissa vastaavaa sääntelyä sovelletaan myös sellaisessa valtiossa olevaan osakeyhtiöön, jonka kanssa Ruotsilla on voimassa tietojenvaihtosopimus.

Koska työntekijänkin tekemä osakemerkintä kuuluu SEUT:n pääomien vapaan liikkuvuuden soveltamisalaan, olisi tarkoituksenmukaisempaa soveltaa vastaavaa maantieteellistä rajausta kuin Ruotsissa sen varmistamiseksi, ettei sääntely ole ristiriidassa EUT:n pääomien vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuskäytännön kanssa. Rajauksen käytännön merkitys ei kuitenkaan liene suuri erityisesti, kun säännös ei koske muun konserniyhtiön kuin työnantajayhtiön henkilöstöä.

Rajaus elinkeinotoimintaa harjoittaviin yhtiöihin

Rajausta elinkeinotoimintaa harjoittaviin yhtiöihin voidaan pitää perusteltuna. Säännösluonnoksessa tai esityksen perusteluissa ei ole tarkemmin määritelty sitä, pitääkö osakeyhtiön toiminnan muodostua pääasiassa elinkeinotoiminnasta vai riittääkö säännöksen soveltamiseen se, että yhtiöllä on ylipäätään elinkeinotoimintaa muun (pääasiallisen) toiminnan lisäksi.

Ystävällisesti

Tomi Viitala